

Täydentävä Pitkäviirin (Itäisen Suomenlahden kansallispuisto) luonnonhoitosuunnitelma

Kuva: Iris Kallajoki

Metsähallitus, Etelä-Suomen luontopalvelut
Marja Hokkanen
2016

1. Tausta

Tämä suunnitelma päivittää aiemman Itäisen Suomenlahden luonnonhoidon ja ennallistamisen toimenpidesuunnitelman vuodelta 2008 Pitkäviirin saaren osalta. Tässä suunnitelmassa on otettu huomioon Seppo Karjalaisen Paahde –LIFE –hankkeessa tekemän (v. 2014-2015) lajistoinventoinnin tulokset.

2. Pitkäviirin kuvaus

Pitkäviiri (41,2 ha) on hieno koillinen-lounais-suuntainen harjusaari Pyhtään ulkosaaristossa ja osa Itäisen Suomenlahden kansallispuistoa. Saari kuuluu myös Itäisen Suomenlahden saaristo ja vedet – Natura 2000 -alueeseen (FI0408001) . Saari on noin 2,2 km pitkä ja leveimmältä kohdaltaan noin 250 m. leveä. Saaren rannoilla vuorottelevat kivikot ja hiekkarannat, pohjoisosassa on myös dyynejä. Saaren jakaa keskeltä pienehkö dyynimuodostuma. Saaren ainoa kallio sijaitsee saaren lounaiskärjessä (taulukko 1). Saaren sisäosan metsät ovat lähes kauttaaltaan yli satavuotiaita mäntyvaltaisia metsiä.

Taulukko 16. Pitkäviirin Natura 2000 -luontotyyppien pinta-alat (ha). Koko saari on Harjusaaret–Natura 2000 –luontotyyppiä (1. Natura 2000 –luontotyyppi). Riveiltä ilmenevät toiseksi Natura 2000 –luontotyyppiä laitetuun tyyppien pinta-alat. EU:n priorisoimat luontotyypit on lihavoitu.

Natura 2000 -luontotyyppi	Harjusaaret
Ei toista Natura 2000 -luontotyyppiä	0,8
Kivikkorannat	4,9
Kasvipeitteiset merenrantakalliot	2,0
Itämeren hiekkarannat	4,7
Liikkuvat rantakauradyynit	0,6
Kiinteät ruohokasvillisuuden peittämät dyynit	0,1
Variksenmarjadyynit	0,8
Metsäiset dyynit	2,0
Luonnonmetsät	2,0
Harjumetsät	23,2
Yht.	41,2

Pitkäviirin Paahde-LIFEn kovakuoriaiskartoituksissa (v.2014-15) löytyi neljä vaarantuneeksi (VU) ja kahdeksan silmälläpidettäväksi (NT) luokiteltua kovakuoriaislajia. Lisäksi löytyi 16 huomionarvoista kovakuoriaislajia. Näistä lajeista useat vaativat avointa paahteista aluetta luonnontilaisine kasvustoineen, joita kurturuus uhkaa ja osin myös paahteiden umpeenkasvu uhkaa.

Saari oli aiemmin erittäin uhanalaisen meriotakilokin (Salsola kali) esiintymäaluetta. Tämä laji on sittemmin siirtoistutettu saareen ja sitä on löydetty saaren hiekkarannoilla. Tämänkin saaren esiintymien kannalta kurturuus sekä hiekkarantojen umpeenkasvu on uhka. Saareissa esiintyy myös kangasajuruoho, joka on ns. avainlaji: se on tärkeä ravintokasvi monille uhanalaisille hyönteislajeille.

3. Toimenpiteet

Kaikki toimenpiteet tehdään resurssien suomissa puitteissa.

Vieraslajien torjunta:

- Kaikkialta saaresta poistetaan kurturuusuesiintymät joko kaivamalla, peittämällä, näivettämällä tai myrkyttämällä.

Kangasajuruohon hoito

- Kangasajuruohokasvustojen läheisyydestä poistetaan tarvittaessa mäntyjä ja paljastetaan haravoinnilla hiekkamaata leviämisalustaksi.

Hiekkarannan hoito:

- Pitkäviirin avoimilta hiekkarannoilta poistetaan ja kompostoidaan levämassat (ei rakkoleviä) kokeiluluontoisesti. Toiminta on toistuvaa, mutta poistoväli määräytyy kokemuksen mukaan. Hankoniemellä poistoa on tehty vuosittain. Lisäksi voidaan kitkeä tarvittaessa rehevöitymiseen ja umpeenkasvuun liittyviä kasveja.

Dyynialueen hoito:

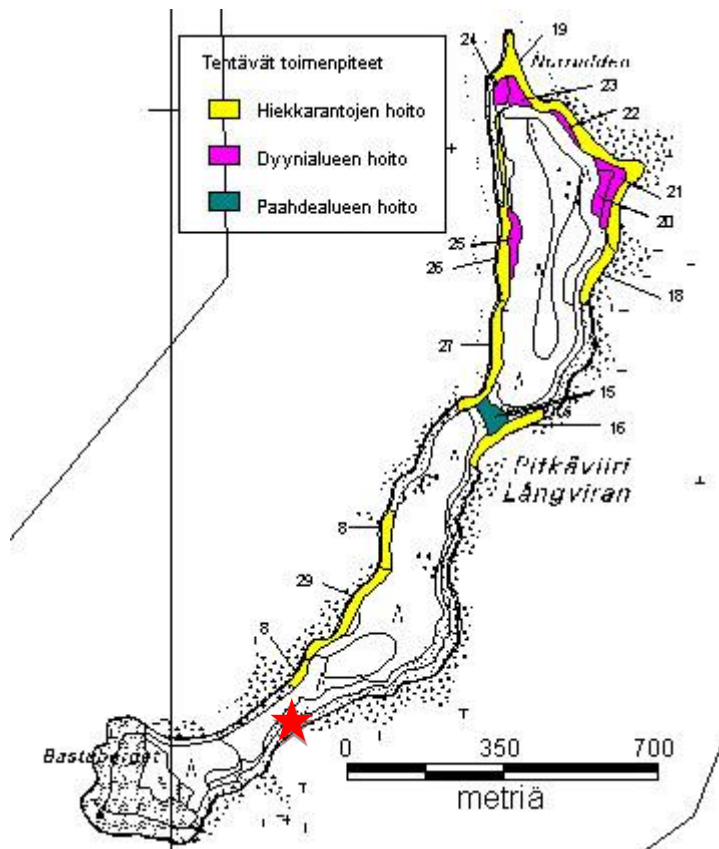
- Tarkkaillaan dyynialueen ja hiekkarannan välistä raja-aluetta 5 vuoden. Alueella kasvaa nyt joitakin mäntyä. Jos mänty alkaa levitä liiaksi, nuoria mäntyjä voidaan poistaa ja viedä metsäisille kuvioille lahoppuiksi. Tavoitteena on estää männyn liiallinen varjostus hiekkarannan lajiston suojelemiseksi.

Paahdealueen hoito

- Saaren keskiosassa sijaitsevan paahteisen kannaksen (0,3 ha) reunamilla kasvaa yksittäisiä mäntyjä. Toimenpiteenä on pienten mäntyjen (< 10 cm) poisto paahdealueen avoimena pitämiseksi ja paahdelajiston suojelemiseksi. Männyt viedään metsäisille kuvioille lahoppuiksi. Huomiota kiinnitetään myös kannaksen eteläpuolella olevan kuvion puuston aiheuttamaan varjostukseen. Jatkossa kuvion tarkkailu 5 vuoden välein.

4. Natura 2000- arvioinnin tarveharkinta

Tehtävillä toimenpiteillä pyritään parantamaan alueella sijaitsevien Natura 2000 -luontotyyppien tilaa. Tämän perusteella toimenpide ei vaadi luonnonsuojelulain (1096/1996, 65 §) mukaista Natura 2000 -arviota.

Kuva 1. Pitkäviirissä tehtävät toimenpiteet. Tähdellä on merkitty summittain kangasajuruohon tiedossa oleva esiintymä.